

בס"ד

התהפכות הצומות לחגים - מדוע!?

הרה"ג חיים דרוקמן

א.

פה אמר ד' צבאות צום הַרְבִּיעִי וְצוּם הַתְּמִישִׁי וְצוּם הַשְּׁבִיעִי וְצוּם הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׁמֻחָה וְלִמְעֻדִים טוֹבִים וְהָאֲמַת וְהַשְּׁלוֹם אָקֵבוּ:

זכריה ח, יט

ב.

שוב פעם אחת היו עולים לירושלים (רבן גמליאל, רבי אלעזר בן עזריה, רבי יהושע ורבי עקיבא). כיוון שהגיעו להר הצופים, קרעו בגדיהם. כיוון שהגיעו להר הבית, ראו שועל שיצא מבית קדשי הקודשים. התחילו הם בוכים ורבי עקיבא מצחק. אמרו לו: מפני מה אתה מצחק? אמר להם: מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: מקום שכתוב בו (במדבר א, נא): "והזר הקרב יומת" ועכשיו, "שועלים הלכו בו" (איכה ה, יח) – ולא נבכה?! אמר להם: לכן אני מצחק, דכתיב (ישעיהו ח, ב): "ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו". וכי מה עניין אוריה אצל זכריה – אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני, אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה. באוריה כתיב

ברחובות ירושלים". עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה, הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה. עכשיו משנתקיימה נבואתו של אוריה – בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. בלשון הזה אמרו לו: עקיבא ניחמתנו! עקיבא ניחמתנו!

מכות כד, ב

ג.

... עובדא הוה בחד בר נש דהוה קא רדי, געת חדא תורתיה. עבר עלוי חד ערבי, א"ל מה את? א"ל יהודאי אנא. א"ל שרי תורך ושרי פדנך. א"ל למה? א"ל דבית מקדשון דיהודאי חרב. א"ל מנא ידעת? א"ל ידעית מן געייתא דתורך. עד דהוה עסיק עמיה געת זימנא אחריתי. אמר לו אסר תורך אסר פדנך דאתייליד פריקהון דיהודאי. אמר ליה ומה שמיה? אמר לו מנחם שמיה... אמר רבי אבון למה לי ללמוד מערביי, ולא מקרא מלא הוא?! דכתיב

¹ ונקף סככי היער בפרזל והלכנון באדיר פול:

ויצא חטר מגזע ישי ונצצר משרשיו יפרה:

ונתקה עליו רוח ד' רוח חכמה ובינה רוח עצה ונבונה רוח דעת ונראת ד':

והריחו בנראת ד' ולא למראה עיניו יפוט ולא למשמע אזניו יוכיח:

ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לענוי ארץ והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתייו ימית רשע:

והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור תלציו:

וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירביץ ועגל וכפיר ומריא יחדו ונער קטן נהג בם:

ויפרה נדב תרעינה יחדו ירביצו ילדיהן וצריה פכקר יאכל תבן:

ישעשע יונק על חר פתן ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה:

לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי פי מלאה הארץ דעה אַת ד' פמִים לַיִם מְכַסִּים:

ימי לימוד תנ"ך

לאורה של תורת ארץ ישראל

תנועת
המחנכים

ד.

1.

לְכוּ תִזְווּ מִפְּעֻלֹת ד' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ:

תהלים מו, ט

2.

אֵל תִּשְׁמְחֵי אִיבְתֵי לִי כִי נִפְלְתִי קָמְתִי כִי אֲשַׁב בְּחֹשֶׁךְ
ד' אור לי:

מיכה ז, ח

אלולא שנפלתי לא קמתי. כי אשב בחשך ד' אור לי
- אלולא שישבתי בחשך, לא היה אור לי:

ילק"ש לתהילים ה', רמז תרכ"ח

ה.

1.

...וְעַתָּה צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמָּנָה יִנְשָׁע:

ירמיהו ל, ז

2.

"וּמִמְכָּה עֲצָמָה מֵתִקֵּן רִטְיָה".

מתוך סליחות לשני קמא

3.

לדעת מראש, כי בעקבות משיחא, מכל צרה –
יוצאת ישועה, והישועה באה מתוך צרה, על פי

הכתוב – ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע... ולכן
חלילה לנו לסגת אחור במשהו, אם חס ושלום יהיה

איזה קושי, איזו מכשלה בדרך עבודתנו, ולהיות
בטוחים, כי דווקא ממנה יעקב יושע, ומן המיצר
נגיע למרחביה.

קול התור א, יג

ו.

את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח... ברוך אתה ה'
מצמיח קרן ישועה.

מתוך תפילת י"ח

1.

בְּיָמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא אֲצַמִּיחַ לְדָוִד צְדָקָה
וְעֵשָׂה מִשְׁפָּט וְצְדָקָה בְּאֶרֶץ:

ירמיהו לג, טו

צמח צדקה - זהו מלך המשיח:

רד"ק שם

אצמיח לדוד - מזרעו אצמיח צמח צדקה זהו
מלך המשיח והוא יעשה משפט וצדקה:

מצודת דוד שם

2.

שָׁם אֲצַמִּיחַ קֶרֶן לְדָוִד עֶרְכָתִי גֵר לְמִשְׁיָחִי:

תהלים קלב, יז

שם אצמיח קרן לדוד... - ואמר זה הפסוק על
משיח העתיד, לפיכך אמר אצמיח.

רד"ק שם

ז.

1.

על בשורות טובות מברך הטוב והמטיב. ועל
שמועות רעות ברוך דיין האמת.

ברכות נד, א

2.

לא כעולם הזה העולם הבא: העולם הזה – על
בשורות טובות, אומר "ברוך הטוב והמטיב" ועל
בשורות רעות אומר – "ברוך דיין האמת". לעולם
הבא – כולו הטוב והמטיב.

פסחים נ, א

4.

...תיחשף המועדיות הכמוסה של היום המר והנמהר,
יום שריפת בית מאוויינו, שכל חורבן, כל מאפל וכל
הרס ודלדול, קשור עמו. ומבין המצרים רווחה
תופיע, הלוך ואור וייגלה לעינינו איך כל ההריסות
קלעו רק אל הקלקול והבאוש. האש אשר הצית ד'
בציון, אכלה ואוכלת באמת רק את הדופי והתעוב,
את החולניות ואת החולשה המעכבת על עוזן של
ישראל מהופיע בגבורתו.

אגרות הראייה ח"ג, אגרת תשעח

3.

מפני שלנפשו הענקית - העתיד הרחוק ניצב
כהווה... עד כדי מלא ציור חי, כי רומי ואליליה
כליל תחלוף, ואור ציון לעד יזרח.

עולת ראייה ח"ב, עמ' ד- הקדמה לשיר השירים

ח.

1.

אין אומרים תחננון (ולא סליחות) (הגהות אשירי) בתשעה
באב, ואין נופלים על פניהם משום דמקרי מועד.

שו"ע או"ח תקנט, ד

2.

אין אומרים תחנה ערב תשעה באב במנחה, משום
דאיקרי מועד; ואם הוא שבת, אין אומרים צדקתך
(מהרי"ל ומנהגים).

שם תקנב, יב

3.

כדכתיב (איכה א, טו) "קרא עלי מועד" וגו'.

משנ"ב שם ס"ק י"ז